

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

НАУКОВИЙ ВІСНИК
УЖГОРОДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ISSN 2524-0609

Серія

ПЕДАГОГІКА

СОЦІАЛЬНА РОБОТА

Збірник наукових праць

Випуск 1(48)

Ужгород – 2021

Науковий вісник Ужгородського університету.

Серія: «Педагогіка. Соціальна робота».

Випуск 1 (48) ' 2021

– науково-практичний журнал у галузі педагогіки, в якому висвітлюються актуальні питання методології та історії педагогіки, теорії і практики навчання, теорії і практики виховання, теорії і методики професійної освіти, соціальної педагогіки, соціальної роботи, сучасних педагогічних технологій та інших галузей педагогічної науки.

Редакційна колегія

Головний редактор: Кузьма Ірина – кандидат педагогічних наук, Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти; Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Україна)

Заступник головного редактора: Козубовська Ірина – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Відповідальна за випуск: Бартош Олена – кандидат педагогічних наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Члени редколегії:

Воротникова Ірина – кандидат педагогічних наук, доцент, Київський університет імені Бориса Грінченка (Україна)

Голоніч Ян – доктор філософії у галузі соціальної роботи, Університет Коменського в Братиславі (Словацька Республіка)

Данко Дана – кандидат педагогічних наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Канюк Олександра – кандидат педагогічних наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Микитенко Наталія – доктор педагогічних наук, професор, Львівський національний університет імені Івана Франка (Україна)

Олексюк Наталія – доктор педагогічних наук, професор, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Україна)

Орсова Рената – доктор філософії у галузі педагогіки, Кошицький університет імені Павла Йозефа Шафарика (Словацька Республіка)

Попович Анна – кандидат соціологічних наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Розлуцька Галина – доктор педагогічних наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Сміла Йоанна – доктор філософії у галузі педагогіки, доцент, Університет імені Яна Кочановського в м.Кельце (Польща)

Сокол Мар'яна – доктор педагогічних наук, доцент, Тернопільський національний медичний університет імені І.Я.Горбачевського (Україна)

Станчак Ярослав – доктор філософії у галузі соціальної роботи, доцент, Університет Коменського в Братиславі (Словацька Республіка)

Станчіене Далія Марія – доктор гуманітарних наук, професор, Клайпедський університет (Литва)

Ткаченко Павло – кандидат педагогічних наук, доцент, Житомирський національний агроєкологічний університет (Україна)

Товканець Ганна – доктор педагогічних наук, професор, Мукачівський державний університет (Україна)

Товканець Оксана – кандидат педагогічних наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Шандор Федір – доктор філософських наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Шемпрух Йоланта – доктор педагогічних наук, професор, Університет імені Яна Кочановського в м.Кельце (Польща)

Шищенко Інна – кандидат педагогічних наук, доцент, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка (Україна)

Рецензенти:

Леврінц Маріанна – доктор педагогічних наук, доцент

Мешко Галина – доктор педагогічних наук, професор

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 7972 від 9 жовтня 2003 р.

Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготівників, і розповсюджувачів видавничої продукції Серія 3м №32 від 31 травня 2006 р.

Засновник і видавець:

Ужгородський національний університет, Україна, 88000, м.Ужгород, пл.Народна, 3. Видавництво: вул. Капітульна, 18; e-mail: goverla-print@uzhnu.edu.ua

Адреса редакції:

88017, м.Ужгород, вул.Університетська, 14, факультет суспільних наук, кім.218 e-mail: olena.bartosh@uzhnu.edu.ua

Сайт: <http://www.visnyk-ped.uzhnu.edu.ua>

Збірник наукових праць видається з березня 1998 р., виходить двічі на рік.

На підставі Наказу Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020 р. (додаток 4) збірник включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки; 012 – Дошкільна освіта; 013 – Початкова освіта; 014 – Середня освіта (за предметними спеціальностями); 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями); 016 – Спеціальна освіта; 231 – Соціальна робота).

Збірник представлено у наукометричних базах даних, репозитаріях та пошукових системах: Google Scholar (США); Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського (Україна); INDEX Copernicus – ICV 2019: 90.83 (Польща)

Рекомендовано до друку Вченою Радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 5 від 27 травня 2021 року

УДК 371; 378; 364

Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2021. Випуск 1 (48). 484 с.

© Ужгородський національний університет, 2021

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE UNIVERSITY
«UZHHOROD NATIONAL UNIVERSITY»

SCIENTIFIC BULLETIN OF
UZHHOROD UNIVERSITY

ISSN 2524-0609

Series

PEDAGOGY

SOCIAL WORK

Collection of Scientific Works

Issue 1 (48)

Uzhhorod – 2021

Scientific Bulletin of Uzhhorod University.

Series: «Pedagogy. Social Work».

Issue 1 (48) '2021

– is a scientific-practical journal in the field of pedagogy. Its main thematic areas are the current issues of: methodology and history of pedagogy, theory and practice of teaching, theory and practice of education, theory and methodology of professional education, social pedagogy, social work, modern pedagogical technologies and other areas of pedagogical science.

Editorial Board

Editor-in-Chief: Kuzma Iryna – Candidate of Pedagogical Sciences, Ternopil Regional Municipal Institute of Postgraduate Pedagogical Education; Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University (Ukraine)

Deputy of Editor-in-Chief: Kozubovska Iryna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Executive Secretary: Bartosh Olena – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Members of the Editorial Board:

Vorotnykova Iryna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Borys Grinchenko Kyiv University (Ukraine)

Holonič Ján – Doctor of Philosophy in Social Work, Comenius University in Bratislava (Slovak Republic)

Danko Dana – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Kanyuk Oleksandra – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Kozubovska Iryna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Mykytenko Natalia – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Ivan Franko National University of Lviv (Ukraine)

Oleksiuk Natalia – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University (Ukraine)

Orosová Renáta – Doctor of Philosophy in Pedagogy, Pavol Jozef Šafárik University in Kosice (Slovak Republic)

Popovych Anna – Candidate of Sociological Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Rozlutska Halyna – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Smyla Joanna – Doctor of Philosophy in Pedagogy, Associate Professor, Jan Kochanowski University in Kielce (Poland)

Sokol Mariana – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, I.Ya.Horbachevsky Ternopil National Medical University (Ukraine)

Stančiak Jaroslav – Doctor of Philosophy in Social Work, Associate Professor, Comenius University in Bratislava (Slovak Republic)

Stanciene Dalia Marija – Doctor of Humanities, Professor, Klaipėda University (Lithuania)

Tkachenko Pavlo – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Zhytomyr National Agro-Ecological University (Ukraine)

Tovkanets Hanna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Mukachevo State University (Ukraine)

Tovkanets Oksana – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Shandor Fedir – Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Szempruch Jolanta – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Jan Kochanowski University in Kielce (Poland)

Shyshenko Inna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, A.S.Makarenko Sumy State Pedagogical University (Ukraine)

Reviewers:

Lőrincz Marianna – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor

Meshko Halyna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Certificate of the print media state registration Series KV № 7972 dated by October 9, 2003

Certificate of state registration of publishers, manufacturers, and distributors of publishing products Series 3m №32 dated by 31 May 2006

Founder and publisher:

Uzhhorod National University, Ukraine, 88000, Uzhhorod, Narodna square, 3. Publishing House Goverla: Kapitulna str., 18; e-mail: goverla-print@uzhnu.edu.ua

Editorial address:

88017, Uzhhorod, Universitetska str., 14, Faculty of Social Sciences, room 218, e-mail: olena.bartosh@uzhnu.edu.ua Website: <http://www.visnyk-ped.uzhnu.edu.ua>

The journal has been published since March 1998, is published twice a year.

Based on the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 886 of 02.07.2020 (Annex 4) the collection is included in the List of scientific professional publications of Ukraine category «B» in the field of pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences; 012 – Preschool education; 013 – Primary education, 014 – Secondary education (by subject specialties), 015 – Professional education (by specializations), 016 – Special education, 231 – Social work).

The journal is registered in scientometric

databases, repositories and search engines: Google Scholar (the USA); National Library of Ukraine named after Vernadsky (Ukraine); INDEX Copernicus – 90.83 (Poland)

Recommended for publication by the Scientific Council of Uzhhorod National University, record № 5 from May 27, 2021

UDC 371; 378; 364

Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social Work. 2021. Issue 1 (48). 484 p.

ЗМІСТ

Атрошенко Тетяна. НАУКОВІ ПРОЄКЦІЇ ФЕНОМЕНУ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	15
Балухтіна Олена. НАСТАВНИЦТВО ДЛЯ ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ	19
Бартків Оксана, Смалько Оксана. ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ	24
Бартош Олена. БІЛІНГВАЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В АМЕРИКАНСЬКОМУ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	29
Бескорса Олена. МООС: ПЛАТФОРМИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	33
Бондар Тамара. ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ У США: ФЕДЕРАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО.....	39
Бондарчук Наталія, Чернов Віктор, Тимочко Олександр. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ РОЛЬОВИХ РУХЛИВИХ ІГОР НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	44
Борисенко Карина, Бадер Світлана. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	48
Вакалюк Тетяна, Іванова Світлана, Кільченко Алла. ЕЛЕКТРОННЕ ПОРТФОЛІО ЯК ЗАСІБ ВІДОБРАЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО	53
Варга Наталія, Рюль Вікторія. ДОСТУПНІСТЬ ОБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ (НА ОСНОВІ СОЦІОЛОГІЧНОГО ЗРІЗУ)	59
Варнавська Інна, Черемісін Олександр. СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	64
Вербівський Дмитрій, Сікора Ярослава, Усата Олена. МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ЯК ОДИН ЗІ СКЛАДНИКІВ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	69
Виспінська Наталія. РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	73
Гарапко Віталія, Бедевельська Мар'янна. РИЗИКИ ВІДСУТНОСТІ ТРАДИЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ПРОТЯГОМ ПАНДЕМІЇ COVID-19 (НА МАТЕРІАЛАХ ЮНЕСКО).....	79
Гарбар Світлана. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ У ВИХОВАННІ ТА НАВЧАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	83
Головко Ольга. ТРЕНІНГОВІ МЕТОДИ РОЗВИТКУ ДЕМОКРАТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ	88
Громова Наталія. СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО КРИТИЧНОГО ЧИТАННЯ.....	93
Гуменюк Ірина. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ВЕКТОР	97
Гусак Людмила, Радзіховська Лариса. ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ MOODLE В ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ВИЩОЇ ТА ПРИКЛАДНОЇ МАТЕМАТИКИ	104
Даниленко Олександр. ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ І ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ЗДАТНОСТІ ВИКОРИСТОВУВАТИ НАВІГАЦІЙНЕ ОБЛАДНАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО ХОДОВОГО МІСТКА СУДНА ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПЛАВАННЯ	108
Деркач Світлана. МОТИВИ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ ВЧИТЕЛЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	112

Джога Ольга. КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ ВИРОБНИЧО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ БАКАЛАВРІВ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	116
Джуган Володимир, Джуган Руслана. РЕАЛІЗАЦІЯ ПОТРЕБ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ ЧЕРЕЗ ФОРМАЛЬНІ ТА НЕФОРМАЛЬНІ МЕРЕЖІ ПІДТРИМКИ	122
Дроздова Вероніка, Рогульська Оксана, Рудніцька Катерина Валеріївна. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЗВО.....	127
Спіхіна Марина. РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА У СУЧАСНОМУ ВИМІРІ.....	133
Жиленко Руслан. ПОРІВНЯЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ ТА В КАРПАТСЬКОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ.....	137
Заїка Віталій, Гета Алла, Вишар Євгенія. КОМУНІКАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ	148
Зозуляк-Случик Роксоляна. ЗАСАДНИЧІ ПОЛОЖЕННЯ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	153
Зоська Яна, Стадник Альона, Євсєєва Катерина. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «231-СОЦІАЛЬНА РОБОТА».....	157
Зябловська Дарина Євгенівна. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДИЗАЙНЕРІВ У ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ	162
Іващук Олена, Іващук Дмитро. ВИКОРИСТАННЯ МЕДИЧНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.....	166
Карнаух Леся, Кравчук Неля. ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	170
Кін Олена. РОЛЬ ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	175
Кобрій Ольга, Брода Мар'яна. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ СВІДОМОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	179
Козубовська Ірина, Постолюк Марія, Сідун Лариса. ІГРОВІ МЕТОДИ В ПОЛКУЛЬТУРНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ У США	185
Коростель Петро. ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ КУРСУ «ОСНОВИ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАФІКИ» В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ	189
Косик Вікторія, Тропіна Марія. ПОТЕНЦІАЛ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЗАДАЧ СИСТЕМ АВТОМАТИЗОВАНОГО ПРОЕКТУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ.....	194
Кришинець-Андялошій Катерина. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ РОЗВИВАЮЧОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	199
Кузьмін Віктор, Кузьміна Марія, Борисюк Світлана. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «231-СОЦІАЛЬНА РОБОТА».....	204
Кучумова Наталія, Білик Наталія. ВПЛИВ СТОСУНКІВ У ДИСТАНТНИХ СІМ'ЯХ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ НА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ.....	211
Лапіна Марина, Бойко Єлизавета. СОЦІАЛЬНА РОБОТА В СИСТЕМІ ДОПОМОГИ ОСОБАМ З АДИКТИВНОЮ ХАРЧОВОЮ ПОВЕДІНКОЮ	216
Леврінц Маріанна. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА ОСНОВІ ДОСВІДУ США	221
Литвинова Світлана. ЗАСОБИ І СЕРВІСИ ХМАРО ОРІЄНТОВАНИХ СИСТЕМ ВІДКРИТОЇ НАУКИ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ ЛІЦЕІВ	225

Лобачова Ірина. КОМУНІКАТИВНІ ВПРАВИ В УДОСКОНАЛЕННІ ІНШОМОВНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	231
Лоїк Галина, Вихрущ Віра, Брижак Надія. СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	235
Лютий Володимир. АНАЛІЗ СТАНУ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ	238
Маргітич Агнета. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ КОЛЕДЖУ	245
Маркова Наталія. ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙНЯТЛИВОСТІ МОЛОДІ ДО ДЕСТРУКТИВНОГО ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖ.....	250
Мартин Оксана. ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ В СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇНАХ ЯК ОБ'ЄКТ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	254
Мельник Тетяна. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ДІЛОВОЇ ГРИ В ПІДГОТОВЦІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗВО ДО УКРАЇНСЬКОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	259
Мельничук Вікторія. ПОКАЗНИКИ І КРИТЕРІЇ ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ПІДЛІТКІВ ДО КОМЕРЦІЙНОГО СЕКСУ	263
Мешко Галина, Мешко Олександр. ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS СТУДЕНТІВ НЕПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «ПЕДАГОГІКА»	267
Михнюк Сергій. ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ.....	272
Молоченко Інна. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ	280
Назаревич Леся, Денисюк Надія, Котовська Таміла. СПЕЦИФІКА ВИВЧЕННЯ КРАЇНОЗНАВЧИХ ТЕКСТІВ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ.....	284
Наконечна Лариса. МОВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ПРОБЛЕМА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	289
Носенко Юлія. ЕВОЛЮЦІЯ ЗАСОБІВ І ТЕХНОЛОГІЙ ВІДКРИТОЇ НАУКИ.....	293
Опачко Магдаліна, Попадич Олена, Ключарова Андреа. ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКА ІННОВАЦІЙНОГО ДИДАКТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ У ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «011 ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ»	299
Орос Віктор, Петечук Василь, Петечук Юлія. РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТИ	305
Осадча Наталія. ДО ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ ПРОЦЕСУ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УНІВЕРСИТЕТІ ДО ПОТРЕБ ПРЕДСТАВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН УКРАЇНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19	311
Островська Маріанна. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	315
Пермінова Владислава, Сікалюк Анжела, Шендерук Олена. ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ.....	320
Поберецька Вікторія. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖАХ ДО ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ.....	325
Повідайчик Михайло. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ.....	329

Повідайчик Оксана, Попик Мар'яна, Реблян Антоніна. ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	333
Повідайчик Оксана, Хоминець Світлана, Логвиненко Олександр. НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ.....	338
Поліщук Олена. ДО ВИВЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЩОДО ПРОФЕСІЙНОГО ВИБОРУ	343
Попович Василь. РОЛЬ ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТА В СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ	350
Пришляк Оксана. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ МОДЕЛІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ	355
Романишина Оксана, Дундюк Артем. ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ОДНА З УМОВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТЕХНІКІВ-ТЕХНОЛОГІВ	361
Романовська Діана, Мінтянська Роксолана. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19	365
Сливка Лариса. «ЕРА КОПЧИНЬСЬКОГО» АБО РОЗВИТОК ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ШКІЛЬНОЇ ГІГІЄНИ У ПОЛЬЩІ ЗА МІЖВОЄННОЇ ДОБИ ХХ СТ.	371
Смагін Ігор. БАГАТОЗНАЧНІСТЬ ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ» У НОРМАТИВНОМУ КОНТЕКСТІ ТА ПРАКТИЦІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	375
Смук Оксана. ФЕНОМЕН ІНТЕРНЕТ-АДИКЦІЇ ЯК ГОЛОВНА ДЕТЕРМІНАНТА ПАТОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ	381
Собченко Тетяна. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ	384
Сороко Наталія. ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ДЛЯ ПІДТРИМКИ STEAM ПІДХОДУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ	387
Староста Володимир. ПОВТОРНЕ КОМП'ЮТЕРНО ОРІЄНТОВАНЕ ТЕСТУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ТА АСПІРАНТІВ В MOODLE.....	391
Стинська Вікторія. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	396
Товканець Ганна. ДІАГНОСТИКА КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	400
Товканець Оксана. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	405
Трифоновна Олена. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЗАСАДАХ САМООРГАНІЗАЦІЇ Й ІНТЕГРАЦІЇ ПРИРОДНИЧИХ НАУК, ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	410
Трубавіна Ірина, Цибулько Людмила, Мартинюк Анна. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ТА ЧЛЕНАМИ ЇХ СІМЕЙ ТА ВІЙСЬКОВО-СОЦІАЛЬНА РОБОТА В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ І ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД.....	414
Тушко Клавдія, Совва Сергій. ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СТАРТ-АП-ТЕХНОЛОГІЇ» МАЙБУТНІМ ОФІЦЕРАМ-ПРИКОРДОННИКАМ.....	419
Фізеші Октавія. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПЕДАГОГІКИ ДО ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ДИДАКТИКА»	423
Філімонова Ірина. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН ХАРЧОВОГО ПРОФІЛЮ	427
Фурда Ірина, Урбановська Тетяна, Парфанович Іванна. ПОРУШЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ У СТОСУНКАХ ДІВЧИНИ І ХЛОПЦЯ.....	431

Цюняк Оксана, Розлуцька Галина, Кравець Оксана. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	435
Черепаня Марія. СПІВПРАЦЯ ЗАКЛАДІВ ІНТЕРНАТНОЇ ОСВІТИ ЗАКАРПАТТЯ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XX СТОЛІТТЯ З БЛАГОДІЙНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ	439
Шищенко Інна, Чкана Ярослав, Мартиненко Олена. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ	444
Шиян Надія, Криворучко Аліна, Стрижак Світлана. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ХМАРНИХ СЕРВІСІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	450
Шкирта Ігор, Лазар Василь, Базар Наталія. ФОРМУВАННЯ ОСНОВ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	455
Шостачук Андрій. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПЕРЕБУДОВИ ВИЩОЇ ІНЖЕНЕРНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	460
Шукатка Оксана, Криворучко Ілля. ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО СПРИЯННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЮ В УМОВАХ КАРАНТИНУ	465
Юрків Ярослава, Луканов Дмитро. ТРУДНОЦІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ВРАЗЛИВИХ ВЕРСТВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ДО НОВИХ УМОВ ЖИТТЯ	469
Яструб Оксана. СИНХРОНІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЯК ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ	473
Желанова Вікторія. ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОСТІ В СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ОСВІТИ	477
Шандор Федір. РІЗНОВИДИ ГРУП МАСОВОЇ ПОВЕДІНКИ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ У ПРОЦЕСІ ГРУПОВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	481

CONTENTS

Atroshchenko Tetiana. SCIENTIFIC PROJECTIONS OF THE PHENOMENON OF PROFESSIONAL IDENTITY OF FUTURE EDUCATORS	15
Balukhtina Olena. MENTORING FOR ORPHANS AND CHILDREN DEPRIVED OF PARENTAL CARE IN UKRAINE: WAYS TO OPTIMIZE THE PROCESS.....	19
Bartkiv Oksana, Smalko Oksana. FORMATION OF FUNDAMENTALS OF PEDAGOGICAL SKILLS OF FUTURE TEACHERS.....	24
Bartosh Olena. BILINGUAL INTERCULTURAL EDUCATION AS AN IMPORTANT PRECONDITION OF PROVIDING THE EFFECTIVE INTERCULTURAL INTERACTION IN THE AMERICAN MULTINATIONAL SOCIETY	29
Beskorsa Olena. MOOC: PLATFORMS OF PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS OF ENGLISH.....	33
Bondar Tamara. HISTORICAL OVERVIEW OF U.S. INCLUSIVE EDUCATION FEDERAL LEGISLATION	39
Bondarchuk Natalia, Chernov Viktor, Tymochko Oleksandr. METHODICAL ASPECTS OF ORGANIZING AND CONDUCTING ROLE MOBILE GAMES IN PHYSICAL CULTURE CLASSES OF PRIMARY SCHOOL.....	44
Borysenko Karyna, Bader Svitlana. FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF EMOTIONAL INTELLIGENCE OF CHILDREN OF SENIOR PRESCHOOL AGE.....	48
Vakaliuk Tetiana, Ivanova Svitlana, Kilchenko Alla. ELECTRONIC PORTFOLIO AS A TOOL OF REFLECTING THE RESULTS OF SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL ACTIVITIES OF TEACHERS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	53
Varha Nataliia, Ruhle Viktoria. ACCESSIBILITY OF TOURIST OBJECTS INFRASTRUCTURE IN THE TRANSCARPATHIAN REGION (ON THE BASIS OF SOCIOLOGICAL RESEARCH).....	59
Varnavska Inna, Cheremisin Oleksandr. STRUCTURAL CHARACTERISTICS OF CULTURAL COMPETENCE	64
Verbivskiy Dmytrii, Sikora Yaroslava, Usata Olena. MEDIA LITERACY AS ONE OF THE COMPONENTS OF THE PROCESS OF PREPARATION OF A MODERN TEACHER OF VOCATIONAL TRAINING	69
Vyspinska Nataliia. DEVELOPMENT OF EMOTIONAL INTELLIGENCE AS A PREREQUISITE OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE DEVELOPMENT IN CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS.....	73
Harapko Vitaliia, Bedevelska Marianna. RISKS OF LACK OF TRADITIONAL EDUCATIONAL PROCESS IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS DURING THE COVID-19 PANDEMIC (ON UNESCO MATERIALS).....	79
Garbar Svitlana. PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE USE OF ANIMATED FILMS IN THE EDUCATION AND EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN	83
Holovko Olha. TRAINING METHODS OF DEVELOPING FUTURE EDUCATION MANAGERS' DEMOCRATIC CULTURE	88
Hromova Nataliia. EFL STUDENTS' ATTITUDE TO CRITICAL READING.....	93
Humeniuk Iryna. THE WORKING PROGRAMME OF THE ACADEMIC COURSE: THE COMPETENCE VECTOR.....	97
Husak Ludmyla, Radzihovska Larisa. USAGE OF THE MANAGEMENT LEARNING SYSTEM MOODLE IN THE PROCESS OF DISTANCE LEARNING IN HIGHER AND APPLIED MATHEMATICS.....	104
Danylenko Oleksandr. EXPERIENCE OF APPLICATION OF MODERN METHODS AND TECHNOLOGIES IN FORMATION OF ABILITY TO USE NAVIGATION EQUIPMENT OF INTEGRATED CURRENT	108
Derkach Svitlana. MOTIVES FOR CHOOSING A CAREER OF TEACHING ENGLISH	112
Dzhoha Olha. CRITERIA, INDICATORS AND LEVELS OF PRODUCTION AND TECHNOLOGICAL READINESS OF BACHELORS OF FOOD TECHNOLOGIES	116

Dzhuhan Volodymyr, Dzhuhan Ruslana. SUPPORTING THE NEEDS OF ELDERLY PEOPLE THROUGH FORMAL AND INFORMAL SUPPORT NETWORKS	122
Drozdova Veronika, Rogulska Oxana, Rudnitska Kateryna. FEATURES OF USING PROJECT-BASED TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF DISTANCE FOREIGN LANGUAGE LEARNING AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	127
Yepikhina Maryna. IMPLEMENTATION OF PARTNERSHIP PEDAGOGY IDEAS IN THE MODERN DIMENSION	133
Zhylenko Ruslan. COMPARATIVE STUDY OF THE CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS AT THE NATIONAL LEVEL AND IN CARPATHIAN REGION OF UKRAINE	137
Zaika Vitalii, Heta Alla, Vyshar Yevheniia. COMMUNICATIVE POTENTIAL OF FUTURE SOCIAL WORKERS	148
Zozulyak-Sluchyk Roksoliana. BASIC PRINCIPLES OF THE SYSTEM OF FORMATION OF PROFESSIONAL AND ETHICAL COMPETENCE OF FUTURE SPECIALISTS IN THE SOCIAL SPHERE.....	153
Zoska Yana, Stadnyk Alona, Evseeva Kateryna. METHODS OF TEACHING SOCIOLOGICAL DISCIPLINES FOR STUDENTS OF THE SPECIALTY «231-SOCIAL WORK».....	157
Ziablovska Daryna. FEATURES OF ORGANIZATION OF PROFESSIONAL TRAINING OF DESIGNERS IN THE EUROPEAN HIGHER SCHOOL	162
Ivashchuk Olena, Ivashchuk Dmytro. USE OF MEDICAL INFORMATION SYSTEMS IN PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE DOCTORS	166
Karnaukh Lesia, Kravchuk Nelia. STUDY OF GENDER SOCIALIZATION OF PRESCHOOL CHILDREN IN THE CONTEXT OF SOCIAL-AND-HISTORICAL DEVELOPMENT OF SOCIETY.....	170
Kin Olena. THE ROLE OF PUBLIC ACTIVITY IN THE FORMATION OF NATIONAL SELF-CONSCIOUSNESS OF HIGHER EDUCATION	175
Kobriy Olha, Broda Mariana. LEGAL PRINCIPLES FOR DEMOCRATIZATION OF CONSCIOUSNESS IN THE FUTURE TEACHER OF ENGLISH	179
Kozubovska Iryna, Postolyk Maria, Sidun Larisa. GAME-BASED METHOD IN MULTICULTURAL TRAINING OF SPECIALISTS IN US HIGHER EDUCATION	185
Korostel Petro. PROFESSIONAL ORIENTATION OF THE COURSE «BASICS OF COMPUTER GRAPHICS» IN THE SYSTEM OF TRAINING OF A PEDAGOGUE OF PROFESSIONAL LEARNING.....	189
Kosyk Victoriia, Tropina Marija. POTENTIAL OF CLOUD TECHNOLOGIES FOR THE PROBLEMS OF AUTOMATED DESIGN SYSTEMS IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION OF EDUCATION.....	194
Kryshinets-Andyaloshyi Kateryna. ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FORMATION OF THE DEVELOPING ENVIRONMENT OF GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTION.....	199
Kuzmin Victor, Kuzmina Mariia, Borysiuk Svitlana. PECULIARITIES OF TEACHING THE SUBJECT «METHODS OF SOCIAL RESEARCH» FOR STUDENTS OF THE SPECIALTY «231-SOCIAL WORK».....	204
Kuchumova Nataliia, Bilyk Nataliia. THE INFLUENCE OF RELATIONS IN DISTANT FAMILIES OF MIGRANT WORKERS ON THE UPBRINGING OF CHILDREN	211
Lapina Maryna, Boiko Yelyzaveta. SOCIAL WORK IN THE SYSTEM OF ASSISTANCE TO THE PERSONS WITH ADDICTIVE EATING BEHAVIOR.....	216
Levrints (Lórinicz) Marianna. DIRECTIONS FOR RENEWAL OF THE UKRAINIAN SYSTEM OF FOREIGN LANGUAGE TEACHER EDUCATION ON THE BASIS OF US EXPERIENCE.....	221
Lytvynova Svitlana. TOOLS AND SERVICES OF CLOUD-ORIENTED OPEN SCIENCE SYSTEMS FOR LYCEUM TEACHERS PROFESSIONAL DEVELOPMENT	225
Lobachova Iryna. COMMUNICATIVE TASKS FOR IMPROVING FOREIGN LANGUAGE SPEAKING COMPETENCE OF PROSPECTIVE TEACHERS	231

Loik Halyna, Vyhrushch Vira, Bryzhak Nadiya. SPECIFICS OF PREPARING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS FOR THE PROFESSIONAL ACTIVITY IN CONDITIONS OF INCLUSIVE EDUCATION	235
Liutyi Volodymyr. ANALYSIS OF THE LANGUAGE COMPETENCE OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE OFFICERS	239
Margitych Agneta. PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT OF THE ORGANIZATIONAL CULTURE OF THE COLLEGE STUDENT COMMUNITY	245
Markova Natalia. GENDER FEATURES OF YOUTH'S SENSITIVITY TO THE DESTRUCTIVE INFLUENCE OF SOCIAL INTERNET NETWORKS	250
Martyn Oksana. PEDAGOGICAL TEACHER TRAINING IN THE SCANDINAVIAN COUNTRIES AS AN OBJECT OF PEDAGOGICAL RESEARCH	254
Melnyk Tetiana. PRACTICAL ASPECTS OF USING A BUSINESS GAME IN THE PREPARATION OF FOREIGN STUDENTS OF MEDICAL HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS FOR UKRAINIAN- LANGUAGE COMMUNICATION	259
Melnychuk Victoria. INDICATORS AND CRITERIA OF THE PROBLEM OF INVOLVING ADOLESCENTS IN COMMERCIAL SEX	263
Meshko Halyna, Meshko Oleksandr. SOFT SKILLS FORMATION OF THE NON-PEDAGOGICAL SPECIALTIES STUDENTS IN THE PROCESS OF STUDYING THE COURSE «PEDAGOGY»	267
Mykhniuk Serhii. THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF TRAINING FUTURE SOCIAL WORKERS IN EUROPEAN COUNTRIES	272
Molochenko Inna. REGULATORY AND LEGAL PROVISION OF PEOPLE WITH DISABILITIES IN UKRAINE	280
Nazarevych Lesia, Denysiuk Nadia, Kotovska Tamila. SPECIFIC FEATURES OF STUDYING CROSS-CULTURAL TEXTS IN CLASSES OF UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE	284
Nakonechna Larysa. LANGUAGE ENVIRONMENT AS A PROBLEM OF SCIENTIFIC RESEARCH IN THE CONTEXT OF TEACHING A FUTURE TEACHER TO PROFESSIONAL ACTIVITY	289
Nosenko Yuliia. EVOLUTION OF OPEN SCIENCE TOOLS AND TECHNOLOGIES	293
Opachko Magdalyna, Popadych Olena, Křučarová Andrea. DEFINING THE INDICATOR OF INNOVATIVE DIDACTIC POTENTIAL ON THE THIRD (EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC) LEVEL OF SPECIALTY «011 EDUCATIONAL, PEDAGOGICAL SCIENCES»	299
Oros Viktor, Petechuk Vasyl, Petechuk Yuliia. DEVELOPMENT OF CREATIVE PERSONALITY ABILITIES BY MEANS OF DEVELOPING TRAINING IN THE SYSTEM OF MATHEMATICAL EDUCATION	305
Osadcha Nataliya. ON THE PROBLEM OF ADJUSTMENT OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING PROCESS AT UNIVERSITIES TO THE NEEDS OF ETHNIC MINORITIES OF UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF THE COVID-19 PANDEMIC	311
Ostrovska Marianna. FEATURES OF TRAINING OF FUTURE TEACHERS IN THE CONTEXT OF PRIMARY SCHOOL REFORM	315
Perminova Vladyslava, Sikaliuk Angela, Shenderuk Olena. THE USE OF ACTIVE TEACHING METHODS IN FORMING THE PROFESSIONAL LANGUAGE COMPETENCE OF STUDENTS	320
Poberetska Victoria. ORGANIZATION AND METHODS OF RESEARCH AND EXPERIMENTAL WORK ON TRAINING OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN PEDAGOGICAL COLLEAGUES FOR INTEGRATED TEACHING OF STUDENTS	325
Povidaichyk Mykhailo. PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF THE COMPETITIVENESS OF FUTURE TEACHERS OF MATHEMATICS	329
Povidaychuk Oksana, Popyk Mariana, Reblyan Antonina. FEATURES OF SCIENTIFIC RESEARCH WORK OF FUTURE SPECIALISTS OF HOSPITALITY INDUSTRY IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING	333

Povidaychuk Oksana, Khomynets Svitlana, Lohvynenko Oleksandr. SCIENTIFIC RESEARCH ACTIVITY AS A FACTOR OF THE FORMATION OF PROFESSIONAL MOBILITY OF A MODERN SPECIALIST.....	338
Polishchuk Olena. TO THE STUDY OF SOCIAL-PSYCHOLOGICAL READINESS OF SENIOR GRADE STUDENTS REGARDING PROFESSIONAL CHOICE.....	343
Popovych Vasyl. THE ROLE OF PROJECT MANAGEMENT IN THE SOCIAL SERVICE SPHERE OF THE POPULATION.....	350
Pryshlyak Oksana. CONCEPTUALIZATION OF THE MODEL OF INTERCULTURAL COMPETENCE OF FUTURE PROFESSIONALS OF SOCIONOMIC PROFESSIONS.....	355
Romanyshyna Oksana, Dundiuk Artem. DUAL EDUCATION AS ONE OF THE CONDITIONS FOR THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE.....	361
Romanovska Diana, Mintianska Roksolana. FEATURES OF PSYCHOLOGICAL SUPPORT OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN THE CONVENTION OF THE COVID-19 PANDEMIC.....	365
Slyvka Larysa. «ERA OF KOPCHYNSKYI» OR DEVELOPMENT OF THEORY AND PRACTICE OF SCHOOL HYGIENE IN POLAND IN THE INTERVAL PERIOD OF THE TWENTIETH CENTURY.....	371
Smagin Igor. MULTIPLE MEANING OF THE CONCEPT «CONTINUING PROFESSIONAL DEVELOPMENT» IN THE REGULATORY CONTEXT AND EDUCATIONAL ACTIVITY PRACTICE.....	375
Smuk Oksana. THE PHENOMENON OF INTERNET ADDICTION AS THE MAIN DETERMINANT OF PATHOLOGICAL CULTURE IN THE GLOBALIZATION ENVIRONMENT.....	381
Sobchenko Tetyana. USE OF DIGITAL TOOLS IN POSTGRADUATE PEDAGOGICAL EDUCATION.....	384
Soroko Nataliia. USING VIRTUAL REALITY IN SUPPORT STEAM APPROACH FOR GENERAL SCHOOL.....	387
Starosta Volodymyr. COMPUTER-ORIENTED RE-TESTING OF STUDENTS AND POSTGRADUATE STUDENTS STUDY RESULTS IN MOODLE.....	391
Stynska Viktoriia. NORMATIVE-JURIDICAL REGULATION OF CHARITABLE ACTIVITY IN UKRAINE.....	396
Tovkanets Hanna. DIAGNOSIS OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHER.....	400
Tovkanets Oksana. FEATURES OF TRAINING SPECIALISTS IN EDUCATION MANAGEMENT IN UKRAINE: CURRENT STATE AND PROSPECTS.....	405
Tryfonova Olena. FEATURES OF CREATING AN EDUCATIONAL ENVIRONMENT BASED ON SELF-ORGANIZATION AND INTEGRATION OF NATURAL SCIENCES, DIGITAL TRANSFORMATION AND COMPUTER TECHNOLOGY.....	410
Trubavina Irina, Tsybulko Liudmyla, Martyniuk Anna. SOCIAL WORK WITH MILITARY SERVICEMEN AND MEMBERS OF THEIR FAMILIES AND MILITARY AND SOCIAL WORK IN UKRAINE: HISTORICAL ASPECT AND FOREIGN EXPERIENCE.....	414
Tushko Klavdiia, Sovva Serhiy. METHODOLOGY OF TEACHING THE STUDY-TECHNOLOGY DISCIPLINE TO FUTURE BORDER OFFICERS.....	419
Fizeshi Oktaviia. PECULIARITIES OF TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PEDAGOGY FOR TEACHING THE COURSE «DIDACTICS».....	423
Filimonova Iryna. FEATURES OF THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE PROCESSES OF CONDUCTING PRACTICAL ON FOOD PROFILE SPECIAL COURSES.....	427
Furda Iryna, Urbanovska Tetyana, Parfanovych Ivanna. DISORDERS OF COMMUNICATION IN RELATIONSHIPS BETWEEN GIRLS AND BOYS.....	431
Tsiuniak Oksana, Rozlutska Halyna, Kravets Oksana. FORMATION OF INFORMATION AND DIGITAL COMPETENCE OF FUTURE PRIMARY TEACHERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	435

Cherepania Mariia. COOPERATION OF BOADINGT SCHOOLS WITH CHARITABLE ORGANIZATIONS OF TRANSCARPATHIA OF THE FIRST HALF OF THE XX CENTURY	439
Shyshenko Inna, Chkana Yaroslav, Martynenko Olena. PROSPECTS OF THE MOBILE APPLICATIONS USE IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF MATHEMATICS.....	444
Shyian Nadiia, Kryvoruchko Alina, Stryzhak Svitlana. PREPARING FUTURE CHEMISTRY TEACHERS FOR THE USE OF CLOUD TECHNOLOGIES IN PROFESSIONAL ACTIVITIES	450
Shkyrta Ihor, Lazar Vasyl, Bazar Nataliia. FORMATION OF FUNDAMENTALS OF COMPUTER LITERACY OF THE FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHER IN THE PROCESS OF VOCATIONAL EDUCATION	455
Shostachuk Andrii. THE SOME ASPECTS OF THE RECONSTRUCTION OF THE HIGHER ENGINEERING EDUCATION IN UKRAINE	460
Shukatka Oksana, Kryvoruchko Ilyia. THE HISTORICAL BACKGROUND OF LEGAL AND REGULATORY LEGISLATION ON PRESERVATION OF HEALTH IN QUARANTINE CONDITIONS	465
Yurkiv Yaroslava, Lukanov Dmytro. DIFFICULTIES OF SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL ADAPTATION OF VULNERABLE GROUPS OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS TO NEW LIVING CONDITIONS.....	469
Yastrub Oksana. SYNCHRONIZATION OF COMPETENCIES OF PRESCHOOL AND PRIMARY EDUCATION AS A REQUIREMENT OF NOWADAYS.....	473
Zhelanova Victoriya. IMPLEMENTATION OF INTERDISCIPLINARITY STRATEGY IN MODERN HIGHER EDUCATION	477
Shandor Fedir. VARIETIES OF GROUPS OF MASS BEHAVIOR FORMED IN THE PROCESS OF GROUP SOCIAL WORK.....	481

УДК 378.147:664.4
DOI: 10.24144/2524-0609.2021.48.204-210

Кузьмін Віктор Володимирович

кандидат соціологічних наук, доцент
доцент кафедри соціальної роботи та психології
Національний університет «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя, Україна
kuzmin2v@gmail.com
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-4940-9395>

Кузьміна Марія Олегівна

викладач кафедри соціальної роботи та психології
Національний університет «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя, Україна
mari.gorodko@gmail.com
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-2101-0630>

Борисюк Світлана Олексіївна

кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, м. Ніжин, Україна
svitlanaborysiuk@gmail.com
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-6245-5279>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «231-СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

Анотація. У сучасному українському суспільстві виникає проблема професійної підготовки студентів, що залежить від якості та особливостей методик викладання фахових дисциплін. Також за останні роки спеціальність соціальна робота набуває значущості та майже жодна держава не може обійтись без кваліфікованих соціальних працівників, які не тільки надають допомогу різним групам населення, а й приймають участь у розробці нормативних та законодавчих актів. Соціальна робота як галузь соціального знання, що активно розвивається, охоплює одночасно глобальні соціальні технології та певні методики роботи з конкретними різновидами соціальних проблем. Навчальна дисципліна «Методика соціальних досліджень» ґрунтується на сучасних методах збирання та обробки інформації і соціологічних даних, які безсумнівно допоможуть соціологу та соціальному працівнику під час вирішення соціальних проблем. Метою статті є виявлення та дослідження особливостей викладання навчальної дисципліни «Методика соціальних досліджень», матеріал якої є необхідним для майбутніх соціальних працівників в роботі з різними групами населення та соціальними проблемами. Для вирішення мети статті використано як загальнонаукові, так і соціологічні методи пізнання соціальних явищ і процесів, а саме: логіко-історичний, структурно-функціоналістський і порівняльний аналіз – для вивчення особливостей викладання соціологічних дисциплін; аналіз та синтез – для виокремлення змісту методики викладання; класифікації – для типологізації методик викладання дисциплін; структурно-функціональний аналіз – для з'ясування структури викладання. Виявлено наступні особливості викладання навчальної дисципліни «Методика соціальних досліджень»: вивчення сучасної програми SPSS, яка є необхідною для соціальних працівників під час науково-дослідницької роботи; викладач застосовує різні методи навчання в залежності від рівня знань студентів та складності теми; викладачі залучають студентів до написання наукових робіт, які є невід'ємною частиною підготовки майбутніх бакалаврів та магістрів; окрім матеріалу згідно навчальної програми, студенти вивчають і загальні компетентності.

Ключові слова: методика соціальних досліджень; соціальна робота; особливості викладання дисципліни; формування знань методики соціальних досліджень у студентів; програма навчальної дисципліни.

Вступ. Дисципліна «Методика соціальних досліджень» є набором та інструментарієм соціальних працівників під час обробки, адже вона містить методики та технології, які необхідні під час аналізу та дослідження проблемної ситуації. Взагалі, розпочинаючи професійне вирішення проблеми, соціальний працівник в першу чергу займається обробкою показників, збором інформації та аналізом отриманих даних. Щоб якісно проаналізувати інформацію, зрозуміти проблемну ситуацію та підібрати оптимальний варіант вирішення, необхідно володіти методами та техніками, які гарантують успіх вирішення проблеми, якщо правильно їх застосувати. Щоб студенти соціальної роботи зміло застосовувати знання в професійній діяльності стосовно дисципліни та методів дослідження, викладачі також повинні звернути увагу на методику і особливості викладання, від яких залежить засвоєння матеріалу.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій, не-
вирішеної раніше частини загальної проблеми.**

Методика викладання соціологічних дисциплін для студентів дисципліни «231 – Соціальна робота» є крайнє важливою. Осмислення специфіка формування методологічних основ викладання соціологічних дисциплін для соціальних працівників здійснюється у низці робіт таких дослідників, як: К.Ю. Богомаз, О.І. Дика, В.Н. Бондар, Ж.Д. Малахова, М.П. Лукашевич. Окремі аспекти зазначеної проблематики розглядають у своїй праці наступні вчені: Г. Антонов, М. Кесада, Дж. Уррі, Б. Латур, В. Тарасенка і т.д. Вони переконані, що дослідницька культура є складовою професійної культури соціального працівника. Наукові положення, висновки та рекомендації, які надані в їх дослідженнях, мають значну цінність для вирішення завдань щодо визначення особливостей викладання соціологічних дисциплін для соціальних працівників.

Метою статті є виявлення та дослідження особливостей викладання навчальної дисципліни «Методика соціальних досліджень», матеріал якої є

необхідним для майбутніх соціальних працівників в роботі з різними групами населення та соціальними проблемами.

Для вирішення мети статті використано як загальнонаукові, так і соціологічні методи пізнання соціальних явищ і процесів, а саме: логіко-історичний, структурно-функціоналістський і порівняльний аналіз – для вивчення особливостей викладання соціологічних дисциплін; аналіз та синтез – для виокремлення змісту методик викладання; класифікації – для типологізації методик викладання дисциплін; структурно-функціональний аналіз – для з'ясування структури викладання.

Виклад основного матеріалу. Розглянемо програму навчальної дисципліни «Методика соціальних досліджень». Умовно основні розділи можна класифікувати таким чином:

фікувати таким чином:

– загальні теоретичні положення, які включають в себе: поняття науки в цілому; поняття наукового дослідження, етапи та види; програму наукового дослідження; аналіз витоків наукового дослідження; вимірювання під час наукового дослідження.

– практичні аспекти, які включають в себе: класифікацію методів наукового дослідження; етапи наукового дослідження; використання методів для аналізу та збору інформації; визначення мети та задачі дослідження; виявлення предмету та об'єкту аналізу; формування гіпотез під час дослідження; формулювання висновків та звітності соціологічного дослідження.

Дисципліна вивчається згідно з такою програмою, як наведено у таблицях 1-2 [9; 10]:

Таблиця 1

Інформаційне наповнення модулю 1. Методологічні засади наукових досліджень

№ з/п	Тема
1	Наукове дослідження, його функції, види, етапи
2	Програма та проєкт наукового дослідження. Аналіз джерельної бази наукового дослідження
3	Вимірювання в ході наукових досліджень. Суцільні та несущільні наукові дослідження.
4	Вибірковий метод у науковому дослідженні.
5	Найбільш поширенні методи набуття первинних даних у ході наукового дослідження. Опитування як метод набуття первинної інформації у ході дослідження.
6	Інтерв'ю, метод набуття первинної інформації.
7	Спостереження як метод набуття первинної інформації в ході наукових досліджень. Експеримент як спосіб перевірки наукових гіпотез

Таблиця 2

Інформаційне наповнення модулю 2. Програмування соціальних дослідження

№ з/п	Тема
1	Наукова обробка інформації. Відбір виявлених джерел, побудова картотеки дослідження. Понятійний апарат соціологічного дослідження
2	Інформаційна база досліджень у галузі соціальної роботи. Види та джерела наукової інформації. Ескіз та програма у прикладному соціологічному дослідженні
3	Особливості обґрунтування актуальності теми дослідження
4	Мета та задачі дослідження
5	Предмет та об'єкт дослідження
6	Генеральна та вибіркова сукупності
7	Формулювання гіпотез, достовірність яких встановлюватиметься у соціологічному дослідженні.
8	Методи збору інформації у соціологічному дослідженні.
9	Методи обробки інформації у соціологічному дослідженні. теоретико-статистичні аспекти обробки та аналізу даних.
10	Програми для обробки та аналізу соціологічної інформації. Загальні відомості та робота з пакетом SPSS
11	Етапи випробування основних процедур дослідження
12	Форми звітності у соціологічних дослідженнях
13	Презентація результатів наукового дослідження.
14	Система науково-технічної інформації України. Пошук та накопичення наукової інформації. Бібліографічний пошук у бібліотеках

Отже, після засвоєння загальної теорії та розуміння основних понять, студенти поглиблюються в практичну діяльність, тобто вивчають та аналізують аспекти, які необхідні під час наукового дослідження. Для студентів спеціальності «231 – Соціальна робота» науково-дослідницька діяльність є невід'ємним етапом роботи спеціаліста, адже професійна підготовка спрямована на те, щоб підготувати соціального працівника, якому притаманне високий динамізм, аналітичний склад мислення та вміння за-

стосовувати знання на практиці. Крім того, у процесі дослідницької роботи студенти повинні набути вміння використання наукових і методичних джерел, також методів інформаційного пошуку для обробки та аналізу даних.

Першою особливістю навчальної дисципліни є те, що вона передбачає вивчення сучасної програми SPSS (Statistical Package for the Social Science), яка перекладається як статистичний пакет для соціальних наук. Програма є ефективним та надійним засобом

управління та обробки статистичних даних, за допомогою точного математичного аналізу. В результаті можна отримати засіб повного контролю над усіма даними, забезпечуючи докладний розгляд статистичних аспектів досліджуваних проблем, формуючи на їх основі висновки та звіт, виявляючи певні особливості. Програма SPSS містить: процедури корегування та відбору даних; статистичні методи обробки інформації; статистичний аналіз та критерії; складні методи статистичного аналізу. Перевагами програми також є можливість тонкого налаштування, багатомовність, легкість експорту даних, потужність аналітичного апарату та інтеграція з більшістю офісних додатків [6, с.60].

Також вона має таку структуру:

- базовий модуль. Він містить складні та прості методики системного аналізу, а саме: частотний аналіз, таблиця спряженості, побудова графіку, лінійний регресійний, дисперсійний, дискримінантний та кластерний аналіз. Також включає в себе непараметричні тести і багатовимірне шкалювання.
- регресійні моделі. Містить такі методи, як нелінійна регресія, поліноміальна і бінарна регресія та пробій-аналіз;
- розширені моделі. Містить методи дисперсійного аналізу, загальну лінійну модель, аналіз виживання, регресію Кокса та метод Каплана-Майєра;
- таблиці. Надаються більш широкі можливості щодо створення та обробки табличних даних, а ніж в базовому модулі;
- аналіз моментних структур. Включає в себе перевірку теоретичних зв'язків між різними ознаками випадкових процесів, де застосовуються аналіз траєкторії та причинний аналіз. Також є можливість задати теоретичну модель, включені та приховані елементи;
- дерево рішень. Містить різні методики, за якими проводиться розподіл даних на окремі сегменти;
- категорії. Включають в себе аналіз відповідності, однорідності і компонентів, також канонічний кореляційний аналіз;
- клементина. Програма необхідна для добування знань, вона допомагає побудувати моделі за допомогою різних численних підходів. Також є можливість порівнювати, протиставляти та перевіряти моделі між собою;
- спільний аналіз. Може застосовуватися під час дослідження споживчих властивостей певної продукції на ринку. Респонденту дають можливість розташувати продукцію за численністю надання переваг (наприклад, від 1 до 10 по якості). Згодом на основі даних можна зробити висновки та проаналізувати результати дослідження;
- введення даних. Необхідно під час підготовки опитування, це допоможе швидко очистити або ввести дані для анкетування;
- точні тести. Включають в себе обчислення даних та перевірку помилок з використанням методу Monte-Carlo;
- золотощукач. Містить спеціальну регресійну модель, яка допомагає впорядкувати та знайти незалежні і залежні змінні;
- потужність вибірки. Є можливість отримати зазначити оптимальний розмір вибору методів статистичного аналізу;
- аналіз пропущеного значення. Йде перевірка усіх значень та відновлюються закономірності, які їм властиві;
- тенденції. Включає в себе різні методики для дослідження часових рядів, наприклад: спектральний аналіз, експоненціальне згладжування і сезонна де-

композиція [14, с. 144].

Завдяки SPSS соціальні працівники можуть використовувати всі можливості потужного статистичного апарату для проведення глибоких аналітичних досліджень й аналізу явищ певної проблематики. Внесення правок у режимі реального часу дозволяє змодельовати процес розвитку того чи іншого явища, що аналізується, і за необхідності коректувати його, додаючи необхідні параметри, змінні та зв'язки.

Наукове дослідження не може відбуватися без ознайомлення витоку інформації, адже саме з них формується предмет та об'єкт дослідження. Тому майбутньому соціальному працівникові необхідно мати повне уявлення про систему інформаційного забезпечення дослідницької роботи та аналітичних джерел, що розкривають тему його власного дослідження зокрема.

Під час пошуку достовірної інформації та джерел під час наукового дослідження дуже важливими є послідовність, системність і цілеспрямованість. Лише в даному випадку дослідник може розраховувати на якісний аналіз гіпотез та об'єктивної оцінки проблеми в загальному значенні, яка є власне об'єктом дослідження [15, с.307].

Для того, щоб знайти якісні витоки інформації, які містять знання про об'єкт дослідження, фахівець повинен володіти знаннями щодо сутності інформації, її ролі у суспільстві та соціологічних дослідженнях, формах та закономірностях її існування. Лише маючи достатній рівень знань стосовно інформаційної культури та послідовності виконання дослідницької роботи, шанси проаналізувати проблему та згодом вирішити її значно зростають. Щоб студент краще засвоїв навчальну програму, чималу роль відіграє методика самого процесу викладання [5, с. 537].

Другою особливістю викладання «Методики соціальних досліджень» є те, що викладач застосовує різні методи навчання в залежності від теми заняття та того, як сприймають інформацію студенти. Зазвичай під час викладання дисципліни використовуються такі методи навчання:

- бесіда та дискусія, під час якої викладач обговорює матеріал зі студентами в більш легкій та доступній формі;
- зображення, під час якого матеріал передається через графічне або схематичне зображення;
- пояснення, коли викладач додатково розкриває сутність понять і процесів стосовно теми заняття;
- розповідь, яка передбачає додатковий опис сказаного стосовно лекції;
- аналітичний метод, під час якого цілі розділяють на частини та план для швидкого сприйняття;
- метод визначення проблематики передбачає виявлення конкретної проблеми для обговорення та вирішення зі студентами;
- дедуктивний метод, при якому матеріал вивчається від загального до одиничного;
- індуктивний метод, при якому матеріал навпаки, вивчається від одиничного до загального;
- лабораторні роботи, під час яких студенти перевіряють теоретичний матеріал, засвоюючи краще під час практичної діяльності.

Також після вивченого матеріалу лекції студенти спеціальності «231-Соціальна робота» виконують практичні роботи, які дають можливість поглибити знання та опрацювати деякі питання під час семінарського завдання. Вивчення дисципліни передбачає контроль та перевірку засвоєння навичок та знань, який проводиться у формі самостійних робіт, лексично-граматичного диктанту та тестових і творчих завдань. Вони спрямовані на те, щоб оцінити рівень

знань стосовно засвоєних тем, а також понять і основної термінології. Результати контрольних та самостійних робіт дадуть змогу зрозуміти викладачеві переглянути методи викладання та обрати інший, більш доступний та зрозуміліший [10].

Поряд з використанням цих методів, слід зазначити, що лекції дисципліни спрямовані на:

- поєднання отриманих знань і професійного навчання, яке базується на новітніх наукових досягненнях;
- орієнтування сукупності навчального матеріалу, який можна використати під час практики в сучасних умовах;
- вміння використовувати сучасні новітні технології. Які допоможуть під час наукової діяльності;
- передачу знань, вмінь, навичок а також розвиток творчого мислення і вміння вирішувати проблеми;
- орієнтування до самоосвіти, самовдосконалення та покращення досвіду, навичок і вмінь;
- виховання у студентів таких якостей, як мобільність, комунікабельність, стресостійкість та цілеспрямованість;
- на поєднання основних завдань: професійно-кваліфікаційна підготовка і розвиток студента як ділової та освіченої людини [4, с.138].

Вищеперераховані методи та лекції спрямовані на те, щоб по-перше, студенти знали основні поняття в області дисципліни, мали уявлення про науку і головні методики дослідження. По-друге, здобули навички та розуміння стосовно планування та проведення науково-дослідницької роботи завдяки виконанню лабораторних та самостійних завдань. По-третє, вміли розрізняти форми дослідницької діяльності, також орієнтуватися під час пошуку достовірної інформації та визначити мету, проблематику та об'єкт дослідження. І нарешті, студенти повинні навчитися застосовувати теоретичні знання під час практичної діяльності, це є головним завданням не лише навчальної дисципліни, а й ЗВО в Україні в цілому.

Щоб виховати із соціального працівника справжнього дослідника та професіонала своєї справи, вивчення науково-дослідницької діяльності починається з початку навчання у вищому навчальному закладі [8, с.239].

На першому курсі студенти соціальної роботи знайомляться із загальними положеннями спеціальності, формують знання та розуміння стосовно майбутньої діяльності. Як правило, вона пов'язана з науковою та дослідницькою діяльністю, саме тому викладачі навчають не тільки основному матеріалу, але й вміти формувати, аналізувати, досліджувати та вирішувати проблему, яка виникає в практичній роботі. Також студентам пропонується виконання практичних та наукових робіт, які допоможуть сформувати навички щодо дослідницької діяльності. Вивчаючи загальні дисципліни, наприклад «Вступ до спеціальності», «Історія соціальної роботи» та «Інформатика», викладачі стимулюють наукову спрямованість і допомагають сформулювати навички наукового пошуку.

На другому курсі навчальна програма дисциплін спрямована на поглиблення вмінь та навичок науково-дослідницької діяльності. Студенти вивчають такі фахові дисципліни, як «Соціальна політика в Україні», «Історія соціологічної думки» і «Основи демографії», що допомагає покращити аналітичний склад мислення та спрямувати на наукову діяльність. Це також є основою гуманістичного виховання майбутніх фахівців, що немало важливо для професійної та

згодом наукової діяльності.

На третьому курсі, разом із вивченням фахових дисциплін, збільшується об'єм роботи, що передбачає виконання курсових та наукових робіт. Також студенти вивчають нову дисципліну «Методика соціальних досліджень», яка вже безпосередньо вивчає особливості та методологію наукової та дослідницької діяльності. Також під час проходження виробничої практики вміння визначати об'єкт, проблему та мету дослідження є доречними та дають можливість краще «познайомитися» зі своєю спеціальністю. Також вивчаючи дисципліну, студенти можуть займатися науковою діяльністю у поза навчальний час, тим самим покращуючи власні знання та досвід.

Третьою особливістю викладання дисципліни «Методика соціальних досліджень» є те, що окрім читання основного матеріалу та основ дослідницької діяльності, викладачі залучають студентів до написання наукових робіт. Формами наукової діяльності у поза навчальний час можуть бути олімпіади, конкурси та університетські і всеукраїнські конференції. Саме проведення наукових робіт у вільний від навчання час допомагає визначити рівень здібностей, знань та обдарованості студентів, які також покажуть вміння і навички, що засвоїли під час занять [16, с.224]. Перш ніж почати науково-дослідницьку роботу, студенти спеціальності «231-Соціальна робота» повинні:

- визначити загальні положення. Щоб почати писати науково-дослідницьку роботу, необхідно спочатку чітко визначити: мету; проблематику; об'єкт та предмет дослідження; завдання; використані методи дослідження. Назва роботи і зміст повинні бути чіткими та лаконічними, при цьому відповідаючи меті та завданням роботи;

- побудувати структуру роботи. Вона повинна відповідати змісту та розгашовуватися в певному порядку, а саме: титульний лист, зміст, актуальність дослідження, вступ, виклад основного матеріалу, висновки, перелік посилань, додатки та анотація (за необхідністю);

- правильне оформлення роботи. Щоб текст був більш читабельним, необхідно також приділити увагу оформленню. Титульний лист, зміст та література повинні оформлятися згідно зразкам ДСТУ. Сам текст також оформлюється згідно певним параметрам, які можна дізнатися у викладача (наприклад, абзац, шрифт, поля і тому подібне);

Щоб правильно обрати тему дослідження, знову ж таки, необхідні навички з дисципліни, що передбачає вміння визначати проблематику. Також студент може обрати актуальну та близьку для написання тему, над якою працював та досліджував раніше, або яку він пов'язує зі своєю практичною діяльністю в майбутньому [13, с. 95].

Правильно обрати проблематику і тему дослідження допоможуть викладачі та науковці кафедри. Для прийняття рішення щодо обрання теми краще проконсультуватися з викладачем, який викладає навчальну дисципліну і виступає науковим керівником. У процесі консультивання до формулювання теми можуть бути внесені корективи та прийняті до уваги побажання студента. Тема повинна бути пов'язаною із спеціалізацією і зазвичай, ця проблематика є актуальною в сфері соціальної роботи та суспільстві загалом [7, с. 11].

Окрім наукової діяльності, студенти, поглиблюючи знання з дисципліни та методик досліджень, готуються до написання кваліфікаційної роботи. Дипломна, бакалаврська та магістерська робота також містять в собі науковий та дослідницький аспекти,

саме за цими критеріям виставляють оцінку. Вміння визначати проблематику, предмет та об'єкт дослідження, а також логічно побудовані висновки свідчать про достатній рівень знань щодо наукової діяльності [3, с. 278].

Кваліфікаційна робота має такі етапи:

- вибір актуальної теми з визначеною проблемою;
- визначення завдання та об'єкта і предмета дослідження, також постановка мети і методів дослідження;
- розроблення плану і структури роботи;
- консультація з науковим керівником щодо отриманих результатів дослідження проблематики;
- перевірка роботи керівником для усунення недоліків та деяких помилок;
- аналіз та формування висновків щодо дослідження;
- складання переліку літератури;
- оформлення роботи та отримання відгуку наукового керівника перед захистом;
- захист кваліфікаційної роботи та отримання результатів [1, с.95].

Отже, щоб кваліфікаційна робота була якісною та мала гарний результат, студент повинен володіти вміннями щодо наукових досліджень. Вміння правильно визначити проблематику, предмет, об'єкт і завдання дослідження свідчить про достатній рівень знань та професійність, що є важливою для соціального працівника.

Щоб наукова діяльність студентів спеціальності «231-Соціальна робота» мала якісні результати та допомагала у практиці, викладання дисципліни передбачає вивчення методологічних підходів та принципів. Вони допомагають краще визначити проблему та проаналізувати її, адже вони є певними «інструментами», які використовуються під час дослідницької роботи. До них відносяться:

- принцип об'єктивності. В основі принципу лежить обґрунтованість чіткості даних, логічна послідовність і достовірність. Не можна покладатися на односторонність, суб'єктивізм та упередженість оцінки фактів. Ефективність принципу залежить від того, на скільки якісно проаналізував дослідник ситуацію, перевіряв дані та переглянув усі можливі шляхи вирішення та оптимізації;
- принцип сутнісного аналізу. Ґрунтується на послідовному русі дослідницької думки, наприклад опис, обґрунтування і прогнозування. Перед вирішенням проблеми необхідно визначити розвиток явища за допомогою прогнозування, що може вплинути на результат. Принцип сутнісного аналізу передбачає розуміння протиріч у предметі дослідження, простеження взаємозв'язку та взаємозалежності кількісних і якісних змін, руху до більш високих рівнів розвитку із збереженням усього позитивного;
- принцип єдності історичного і логічного. Передбачає звернути увагу на історичний розвиток процесу та явища, та згодом зрозуміти його подальший розвиток. Варто провести аналіз та дослідити саме явище, його об'єкт, предмет та історичні зміни, що також допоможе вирішити проблемну ситуацію;
- принцип практики. Коли досліджується проблемна ситуація, варто звернути увагу на генезу її розвитку та зв'язок з практикою. Знаючи, як вона виникла і розвивалася в практиці, можна підібрати методи розв'язання та вирішення. Дотримуючись цих принципів, дослідницька робота матиме позитивні результати, і в майбутньому соціальні працівники зможуть ефективніше досліджувати та вирішувати проблеми [2, с. 168].

Четвертою особливістю, що також відповідає меті та завданню самої дисципліни, є засвоєння, як фахової, так і загальної компетентності.

До фахової компетентності відносять саме знання в області дисципліни та спеціальності в цілому, що допоможуть майбутньому спеціалістові на практиці. Соціальний працівник повинен вміло застосовувати різні методи щодо вирішення проблеми, вміти її аналізувати та визначити проблему. Також при вирішенні складних життєвих ситуацій, що виникають у різних групах людей, фахівець повинен вміти аналізувати соціально-психологічні явища, спиратися на достовірні джерела та об'єктивно оцінювати результати та висновки по закінченню роботи.

До загальної компетенції належать вміння та навички спеціаліста в цілому, які чимало важливі в професійній діяльності. До них належать: здатність до абстрактного мислення; знання та розуміння основ спеціалізації; вміння використовувати сучасні та інформативні технології; здатність займатися пошуком інформації і даних для вирішення проблеми; вміння аналізувати власні вчинки та діяльність для покращення її в майбутньому [11, с.171].

Отже, окрім фахової компетентності студент повинен оволодіти також загальною, що допоможе йому якісно застосувати власні знання, тобто поєднати теорію та практику під час вирішення проблеми. Як казав давньогрецький мислитель Геракліт: «Багатознавство не є мудрістю. Мудрість – це знання, які людина може зв'язати з іншими положеннями, співвіднести з реальними умовами та зробити висновки» [12, с. 342]. Це свідчить про те, що мало знати, треба вміти практично застосовувати вміння та навички, на що власне й спрямоване викладання дисципліни «Методика соціальних досліджень». Як раніше наголошувалося, дисципліна спрямована не тільки на викладання теорії стосовно програми, але й на отримання загальних вмінь та знань, які знадобляться під час наукової діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Дослідження особливостей викладання навчальної дисципліни «Методика соціальних досліджень», можна зроби такі висновки:

- першою особливістю дисципліни є вивчення сучасної програми SPSS, яка є необхідною для соціальних працівників під час науково-дослідницької роботи;
- другою особливістю викладання дисципліни є те, що викладач застосовує різні методи навчання в залежності від рівня знань студентів та складності теми. Різносторонність методів навчання дає можливість зробити виклад матеріалу більш доступнішим, цікавішим та простішим щодо засвоєння студентами спеціальності «231 – Соціальна робота»;
- третьою особливістю викладання дисципліни є те, що викладачі залучають студентів до написання наукових робіт, які є невід'ємною частиною підготовки майбутніх бакалаврів та магістрів. Також займаючись науковою діяльністю, студенти покращують рівень знань стосовно дослідницької роботи, яка знадобляться під час вирішення соціальних проблем та ситуацій;
- четвертою особливістю викладання є те, що окрім матеріалу згідно навчальної програми, студенти вивчають і загальні компетентності. До них також входять: навички комунікації, стресостійкість, цілеспрямованість, логічне та абстрактне мислення. Фахові і загальні компетентності є важливими для майбутніх фахівців, адже в основі соціальних досліджень лежить також вміння правильно визначити

проблему та предмет дослідження, для цього потрібно мислити чітко та послідовно. У ході вивчення матеріалу студенти засвоюють навчальний матеріал та отримують певні навички, вміння швидко орієнтуватися під час дослідницької роботи.

І нарешті, варто зазначити, що дисципліна «Методика соціальних досліджень» є необхідною для майбутніх соціальних працівників, адже вирішення проблем під час професійної діяльності пов'язане із дослідницькою роботою. Щоб вміло визначити проблематику а завдання дослідження, а також підібрати правильну методику та принцип вирішення ситуації,

необхідно вміти застосовувати теоретичні знання на практиці. Вміння поєднувати теоретичні знання та застосовувати на їх на практиці – одне із головних завдань дисципліни, що передбачає успіх у діяльності майбутніх соціальних працівників.

Перспективи подальших досліджень полягають у тому, що сучасне українське суспільство трансформується, і вища школа не є винятком, оскільки введення дистанційної освіти вимагає постійного удосконалення методики викладання. Тому, дослідження методики викладання соціологічних дисциплін потребує постійного вивчення та вдосконалення.

Список використаної літератури

1. Ануфриев А.Ф. Научное исследование курсовые, дипломные и диссертационные работы. Москва: МГПОУ, 2002. 95 с.
2. Богомаз К.Ю., Дика О.І., Сорокіна Л.М. Методика викладання соціології: навчальний посібник. Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2005. 168 с.
3. Волков Ю.Г. Диссертация. Подготовка, защита, оформление: практическое пособие. Москва: КНОРУС, 2001. 278 с.
4. Григорьев С.И., Растов Ю.Е. Основы современной социологии: учебное пособие: издательство Алтайского государственного университета, 2001. 138 с.
5. Добренков В.И., Кравченко А.И. Методология и методика социологического исследования. Москва: Академический Проект; Альма Матер, 2009. 537 с.
6. Дорогонько Е. В. Обработка и анализ социологических данных с помощью пакета SPSS. Сургут: СурГУ, 2010. 60 с.
7. Зосимов А.М., Голік В.П. Дисертаційні помилки. Харків: Інжек, 2004. 11 с.
8. Ковальчук В.В. Основы научных исследований. Київ: Слово, 2009. 239 с.
9. Кузьмін В.В. Конспект лекцій з дисципліни «Методика соціальних досліджень» для студентів 4 курсу денної та заочної форм навчання спеціальності 231 «Соціальна робота» / Укл. В.В. Кузьмін, М.О. Кузьміна. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2019. 86 с.
10. Кузьмін В.В. Методичні вказівки до практичних робіт з дисципліни «Методика соціальних досліджень» для студентів 4 курсу денної та заочної форми навчання напряму підготовки 231 «Соціальна робота» / Укл.: В.В. Кузьмін, М.О. Кузьміна. - Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2019. 90 с.
11. Папковская П.А. Методология научных исследований. Минск: Информпресс, 2002. 171 с.
12. Пільюшенко В.Л., Шкрабан І.В., Славенко І.В., Наукове дослідження: організація, методологія, організаційне забезпечення. Київ: Лібра, 2004. 342 с.
13. Семенов О. Організація науково-дослідної роботи студентів філологічних факультетів педагогічних університетів. Київ: ГДПУ, 2002. 95 с.
14. Старушенко Г. А. Статистична обробка даних в системі публічного управління : навчальний посібник. Дніпро : ГРАНИ, 2018. 144 с.
15. Шейко В.М., Кушнарченко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. Вид. 4-ге, Київ: Знання, 2014. 307 с.
16. Шляхтун П. П. Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін : навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2011. 224 с.

References

1. Anufriev, A.F. (2002). *Nauchnoe yssledovanye kursovye, dyplomnye y dyssertatsyonny eraboty* [Research research course, diploma and dissertation works]. MGPOU [in Ukrainian].
2. Bogomaz, K.Yu., Dika, O.I., & Sorokina, L.M. (2005) *Metodyka vykladannia sotsiologii* [Methods of teaching sociology]. DSTU [in Ukrainian].
3. Volkov, Yu.G. (2001). *Dyssertatsiya. Podhotovka, zashchyt, oformlenye: praktychesko eposobye* [Dissertation. Preparation, protection, design: a practical guide]. KNORUS. [in Russian].
4. Grigoriev, S.I. & Rastov, Yu.E. (2001). *Osnovy sovremennoi sotsyologyy* [Fundamentals of modern sociology]. Altai State University Publishing House. [in Russian].
5. Dobrenkov, V.I. & Kravchenko, A.I. (2009). *Metodolohiya y metodyka sotsyolohyeheskoho yssledovanyia* [Methodology and methods of sociological research]. Akademicheskii Proyekt; Al'ma Mater. [in Russian].
6. Dorogonko, E.V. (2010). *Obrabotka y analiz sotsyolohyeheskykh dannyykh s pomoshchiu paketa SPSS* [Processing and analysis of sociological data using the SPSS package]. Surgut State University. [in Russian].
7. Zosimov, A.M. & Golik V.P. (2004) *Dyssertatsiini pomylky* [Dissertation errors]. Inzhhek. [in Ukrainian].
8. Kovalchuk, V.V. (2009). *Osnovy naukovykh doslidzhen* [Basics of the scientific research]. Slovo. [in Ukrainian].
9. Kuzmin, V.V. (2019). *Konspekt leksii z dystsypliny «Metodyka sotsialnykh doslidzhen» dlia studentiv 4 kursu dennoi ta zaachnoi form navchannia spetsialnosti 231 «Sotsialna robota»* [Synopsis of lectures on the discipline «Methods of social research» for 4th year full-time and part-time students majoring in 231 «Social Work». National University «Zaporozhye Polytechnic». [in Ukrainian].
10. Kuzmin, V.V. (2019). *Metodychni vkazivky do praktychnykh robot z dystsypliny «Metodyka sotsialnykh doslidzhen» dlia studentiv 4 kursu dennoi ta zaachnoi formy navchannia napriamu pidhotovky 231 «Sotsialna robota»* [Methodical instructions for practical work in the discipline «Methods of social research» for 4th year full-time and part-time students in the direction of training 231 «Social Work»]. National University «Zaporozhye Polytechnic». [in Ukrainian].
11. Papkovskaya, P.A. (2002). *Metodolohiya nauchnykh yssledovanyi* [Research methodology]. Informpress. [in Russian].
12. Pilyushenko, V.L., Shkraban, I.V. & Slavenko, I.V. (2004). *Naukove doslidzhennia: orhanizatsiia, metodolohiia, orhanizatsiine zabezpechenn* [Research: organization, methodology, organizational support]. Libra. [in Ukrainian].
13. Semenog, O. (2002). *Orhanizatsiia naukovo-doslidnoi roboty studentiv filolohichnykh fakultetiv pedahohichnykh universytetiv* [Organization of research work of students of philological faculties of pedagogical universities]. GDPU. [in Ukrainian].
14. Starushenko, G.A. (2018). *Statystychna obrobka danykh v systemi publichnoho upravlinnia* [Statistical data processing in the system of public administration]. GRANI. [in Ukrainian].
15. Sheiko, V.M. & Kushnarenko N.M. (2014). *Orhanizatsiia ta metodyka naukovo-doslidnytskoi diialnosti* [Organization and methods of research]. 4th ed. Znannya. [in Ukrainian].
16. Shlyakhtun, P.P. (2011). *Metodyka vykladannia sotsialno-humanitarnykh dystsyplin* [Methods of teaching socio-humanitarian disciplines]. Akademia. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 15.03.2021 р.
Стаття прийнята до друку 20.03.2021 р.

Kuzmin Victor

Candidate of Sociological Sciences, Associate Professor
Social Work and Psychology Department
«Zaporizhzhya Polytechnic» National University, Zaporizhzhya, Ukraine

Kuzmina Mariia

Lecturer
Social Work and Psychology Department
«Zaporizhzhya Polytechnic» National University, Zaporizhzhya, Ukraine

Borysiuk Svitlana

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Social pedagogy and Psychology Department
«Nizhyn Mykola Gogol State University», Nizhyn, Ukraine

PECULIARITIES OF TEACHING THE SUBJECT «METHODS OF SOCIAL RESEARCH» FOR STUDENTS OF THE SPECIALTY «231-SOCIAL WORK»

Abstract. In modern Ukrainian society there is a problem of professional training of students, which depends on the quality and features of methods of teaching professional disciplines. Also in recent years, the specialty of social work is gaining importance and almost no state can do without qualified social workers who not only provide assistance to various groups, but also participate in the development of regulations and legislation. Social work as a branch of social knowledge that is actively developing, covers both global social technologies and certain methods of working with specific types of social problems. The subject «Methods of social research» is based on modern methods of collecting and processing information and sociological data, which will undoubtedly help the sociologist and social worker in solving social problems. The purpose of the article is to identify and study the features of teaching the subject «Methods of Social Research», the material of which is necessary for future social workers in working with different groups and social problems. General scientific and sociological methods of cognition of social phenomena and processes were used, namely: logical-historical, structural-functionalist and comparative analysis – to study the peculiarities of teaching sociological disciplines; analysis and synthesis – to highlight the content of teaching methods; classifications – for typology of methods of teaching disciplines; structural-functional analysis – to clarify the structure of teaching. The following features of teaching the subject «Methods of social researches» can be revealed: studying of the modern SPSS program which is necessary for social workers during research work; the teacher uses different teaching methods depending on the level of knowledge of students and the complexity of the topic; teachers involve students in writing research papers, which are an integral part of training of future bachelors and masters; in addition to the material according to the curriculum, students also study general competencies.

Key words: methods of social research; social work; features of teaching the subject; formation of knowledge of methods of social research in students, the programme of the subject.

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
УЖГОРОДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія

**ПЕДАГОГІКА
СОЦІАЛЬНА РОБОТА**

Збірник наукових праць

Випуск 1 (48)

Комп'ютерна верстка

Тополянський С.І.

Статті подані в авторській редакції

Здано до набору 23.05.2021. Підписано до друку 29.05.2021.

Формат 60x84. Папір офс. Гарнітура Times New Roman.

Друк різогр. Ум. друк. арк. 56.2.

Наклад 300 прим. Замовлення №

Віддруковано з готового оригінал-макета

Видавництво УжНУ «Говерла»

88000, м. Ужгород, вул. Капітульна, 18.

Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготівників,

і розповсюджувачів видавничої продукції

Серія 3т №32 від 31 травня 2006 року